

Рекомендації щодо ведення документації, звітності з питань охорони прав інтелектуальної власності та трансферу технологій в наукових установах¹

Загальні положення

Рекомендації стосуються ведення документації з питань охорони прав інтелектуальної власності та трансферу технологій в наукових установах НАН України (далі Установи), що стосується:

- організація діяльності з охорони інтелектуальної власності та трансферу технологій;
- проведення патентних досліджень при виконанні наукової тематики;
- обліку нематеріальних активів;
- звітності наукової установи з питань охорони прав інтелектуальної власності та трансферу технологій
- виплати науковою установою винагороди творцям об'єктів інтелектуальної власності та особам, які здійснюють трансфер технологій.

Також наводиться перелік документів наукової установи, що стосуються створення та охорони прав на об'єкти права інтелектуальної власності та трансферу технологій.

1. Організація діяльності з охорони інтелектуальної власності та трансферу технологій

Документи, що ухвалюються Установою та стосуються організації діяльності з створення, охорони та використання об'єктів права інтелектуальної власності включають:

1.1. Наказ(и) Установи:

- про створення Структурного підрозділу з питань трансферу технологій, інноваційної діяльності та інтелектуальної власності;
- про затвердження Положення про Структурний підрозділ;
- про призначення на посаду керівника Структурного підрозділу або виконуючим обов'язки керівника Структурного підрозділу співробітника установи, наукового співробітника;
- про затвердження посадових інструкцій працівників Структурного підрозділу.

1.2. Положення про Структурний підрозділ

Положення розробляється на підставі Типового положення, затвердженого розпорядженням Президії НАН України від 16.01.2008 № 15 (із змінами) та визначає завдання та повноваження структурного підрозділу з питань трансферу технологій, інноваційної діяльності та інтелектуальної власності установи.

1.3. Колективний договір

У колективному договорі відповідно до п. 5 розпорядження Президії НАН України від 16.01.2008 № 15 (із змінами) та п.п. 7.1.1., 7.1.2., 7.1.5, 7.1.6. Положення про використання об'єктів права інтелектуальної власності в НАН України, затвердженого Президії НАН України від 16.01.2008 № 15 визначається:

---

¹ Рекомендації щодо ведення документації, звітності з питань охорони інтелектуальної власності та трансферу технологій в наукових установах/ Центр досліджень інтелектуальної власності та трансферу технологій НАН України, 2019. 18 с.

— загальні розміри виплат винагороди творцям службового ОІВ, строки її виплат з урахуванням вимог вищезазначеного положення;

— розмір премій творцям службового ОІВ при одержанні охоронного документу та інших заохочень;

— принципи розподілу коштів, що отримує Установа від використання службового ОІВ, між: Творцем (ми) ОІВ, підрозділом, в якому працює Творець (ці), а також Установою;

— інші питання, пов'язані з роботою зі створення, охорони та використання службового ОІВ.

Також у колективному договорі та Положенні про матеріальне стимулювання працівників Установи можуть визначатися умови преміювання (за рахунок надходжень від використання ОІВ, у тому числі ОІВ, що є технологією та/або складовою технології, інших надходжень) особам, які:

– сприяли створенню службового ОІВ; здійснювали роботи з доведення службового ОІВ до комерційного продукту; здійснювали трансфер технологій та/або їх складових. Вказані дії, зокрема, можуть включати проведення патентних, маркетингових, патентно-кон'юнктурних досліджень, досліджень на патенту чистоту; розробку конструкторсько-технологічної та іншої документації; виготовлення дослідних зразків або макетів; підготовку пропозицій та матеріалів щодо комерціалізації результатів досліджень та розробок; участь у розробці, реалізації бізнес-планів, інвестиційних, впроваджувальних проектів з використання результатів досліджень та розробок; підготовку проектів ліцензійних та інших договорів про трансфер технологій, участь у переговорах з їх укладання, контролі за їх реалізацією; участь у виконанні ліцензійних та інших договорів про трансфер технологій тощо.

У колективному договорі може визначатися розмір виплати винагороди працівникам, які здійснюють трансфер технологій та/або їх складових, з врахуванням положень п. 7.11 Положення (п. 7.1.6 Положення).

1.4. Посадові інструкції працівників Підрозділу

Посадові інструкції розробляються по кожній посаді згідно штатного розкладу. Функції та обов'язки працівників визначаються виходячи з завдань, визначених положення про Підрозділ;

1.5. Первинна облікова документація з обліку об'єктів права інтелектуальної власності

Вимоги до ведення документації затверджено наказом Державного комітету статистики України від 10.08.2004 N 469 «Про затвердження форм первинної облікової документації з обліку об'єктів права інтелектуальної власності (винаходів, корисних моделей, промислових зразків, компонувань (топографій) інтегральних мікросхем і раціоналізаторських пропозицій)» та Інструкції щодо їх заповнення (форми № ІВ-1, № ІВ-2, № ІВ-3, № ІВ-4, № ІВ-5, № ІВ-6).

Відповідно до зазначеного наказу в Установах має вестися наступні журнали:

– Журнал реєстрації заявок на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, компонування напівпровідникових виробів² (топографії) інтегральних мікросхем, що

---

² З врахуванням прийняття Закону України «Про охорону прав на компонування напівпровідникових виробів» № 111-ІХ від 19.09.2019 термін «компонування (топографії) інтегральних мікросхем» замінено на компонування напівпровідникових виробів.

подані в Україні (Форма № ІВ-1);

– Журнал реєстрації заявок на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, компонування напівпровідникових виробів, що подані до компетентних органів іноземних держав (Форма № ІВ-2);

– Журнал реєстрації використаних винаходів, корисних моделей, промислових зразків, компонувань напівпровідникових виробів (Форма № ІВ-3);

У зв'язку з введенням в установах НАН України першої черги впровадження Підсистеми ведення реєстру об'єктів прав інтелектуальної власності Розподіленої інформаційної технології підтримки науково-організаційної діяльності НАН України та АРМ співробітника підрозділу з питань трансферу технологій, інноваційної діяльності та інтелектуальної власності наукової установи НАН України (розпорядження Президії НАН України від 23.04.2019 № 272) **ведення журналів здійснюється в електронній формі.**

1.6. Накази Установи про:

— порядок зберігання охоронних документів на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, торговельні марки, сорти рослин тощо та визначення особи, відповідальної за зберігання цих документів.

— порядок зберігання договорів про службові об'єкти права інтелектуальної власності та виплату винагороди за їх використання та додатків до цих договорів, договорів між творцями об'єкту права інтелектуальної власності та визначення особи, відповідальної за зберігання цих договорів.

Накази мають бути затверджені Установою відповідно до п. 2.2.4. розпорядження Президії НАН України від 09.09.2015 р. № 61 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо перевірки діяльності наукових установ НАН України з охорони інтелектуальної власності та трансферу технологій».

1.7. Оригінали охоронних документів на об'єкти права інтелектуальної власності

Охоронні документи включають: патенти, свідоцтва.

Порядок зберігання охоронних документів визначається наказом Установи.

1.8. Договори про службові об'єкти права інтелектуальної власності та виплату винагороди за їх використання та додатки до цих договорів

Зазначені договори укладаються відповідно до положення про використання об'єктів права інтелектуальної власності НАН України затвердженого розпорядженням Президії НАН України від 16.01.2008 № 15 (із змінами).

Договори укладаються між Установою та творцями об'єктів права інтелектуальної власності.

Порядок зберігання договорів визначається наказом Установи.

Інформація про укладання таких договорів наводиться у журналі реєстрації заявок на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, компонування (топографії) інтегральних мікросхем, що подані в Україні (Форма № ІВ-1).

1.9. Договори про виплату винагороди особі, яка здійснює трансфер технологій та/або їх складових.

Відповідно до розпорядження Президії НАН України від 30.02.2020 № 69 «Про виплату винагороди авторам технологій та особам, які здійснюють їх трансфер» та постанови Кабінету Міністрів України від 04.12.2019 № 1030 «Про затвердження мінімальних ставок винагороди авторам технологій та особам, які здійснюють їх

трансфер» працівникам, які здійснюють трансфер технологій та/або їх складових», виплачується винагорода у встановленому зазначеними актами розмірі.

Вказані виплати можуть здійснюватися через преміювання зазначених осіб відповідно до пп. 7.1.6 Положення або за цивільно-правовим договором з такими особами, форма якого затверджується Президією НАН України.

Порядок зберігання договорів визначається наказом Установи.

2. Проведення патентних досліджень при виконанні наукової тематики

2.1. Журнали реєстрації патентних досліджень

Установи НАН України мають проводити патентні дослідження при проведенні прикладних досліджень та фундаментальних досліджень, в яких присутня прикладна спрямованість відповідно до ДСТУ3575-97 «Патентні дослідження. Основні положення та порядок проведення» та ДСТУ 3574-97 «Патентний формуляр. Основні положення. Порядок складання та оформлення», а також розд. 8 положення про використання об'єктів права інтелектуальної власності в НАН України затвердженого розпорядженням Президії НАН України від 16.01.2008 № 15 (із змінами).

Вимоги зазначених державних стандартів є обов'язковими для організацій, діяльність яких повністю або частково фінансується з державного бюджету.

Установи ведуть журнал реєстрації проведених патентних досліджень та довідок про об'єкти права інтелектуальної власності, які створені під час виконання наукової роботи та про проведені патентні дослідження, де зазначається:

– інформація про проведені патентні дослідження, а саме: найменування (шифр) теми, етап (стадія) проведення патентних досліджень, мета патентних досліджень, керівник (відділ-розробник) теми та виконавець (патентний підрозділ).

– інформація про підготовлені довідки щодо створених об'єктів права інтелектуальної власності (ОІВ) - винаходи, корисні моделі, промислові зразки, торговельні марки, сорти рослин, інтегральні мікросхеми, комп'ютерні програми, бази даних та інші об'єкти авторського права тощо, які створені під час виконання наукової роботи (згідно п. 2.2 цих рекомендацій), а саме: назва ОІВ, дата створення (для об'єктів авторського права) та номер, дата подачі заявки (для об'єктів промислової власності), країна, де була подана первинна заявка, інші країни патентування, номер, дата публікації отриманого охоронного документа, творці ОІВ, назва, номер, дата, з ким укладено ліцензійний договір на використання ОІВ або інші договори про передачу технологій з ліцензійною частиною.

2.2. Довідки про об'єкти права інтелектуальної власності

При прийнятті та оцінці наукової роботи в Установах готуються довідки про об'єкти права інтелектуальної власності, які створені під час виконання вказаної роботи.

Довідки готуються відповідно до вимог, визначених:

– Порядком формування тематики та контролю за виконанням наукових досліджень в Національній академії наук України (додаток 1 до постанови Президії НАН України від 19.12.2018 № 339), форми Довідки про об'єкти права інтелектуальної власності, створені під час виконання наукової роботи та проведені патентні дослідження (Додаток 7 до Протоколу прийняття та оцінки наукової роботи);

– Положенням про порядок конкурсного відбору науково-технічних проектів установ НАН України (додаток 1 до Постанови Президії НАН України «Про Положення про порядок конкурсного відбору науково-технічних проектів установ НАН України» № 340 від 13.12.2017), форми Довідки про об'єкти права інтелектуальної власності, створені під

час виконання науково-технічного проекту, та проведені патентні дослідження (додаток 5 до Положення).

3. Облік нематеріальних активів

Документами, що стосуються бухгалтерського та податкового обліку нематеріальних активів, та ведуться у бюджетних установах є:

3.1. Первинний облік об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів

Наказом Міністерства фінансів України від 22.11.2004 р. № 732 затверджено типові форми первинного обліку об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів:

Акт введення в господарський оборот об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів" (НА-1);

Інвентарна картка обліку об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів (НА-2);

Акт вибуття (ліквідації) об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів (НА-3);

Інвентаризаційний опис об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів (НА-4).

3.2. Нормативні акти щодо інвентаризації нематеріальних активів

При інвентаризації нематеріальних активів Установи керуються наступними документами:

— Положенням про інвентаризацію активів та зобов'язань», затвердженого наказом Міністерства фінансів України 02.09.2014 № 879 при проведенні бухгалтерського обліку нематеріальних активів Установи керуються наступними документами:

— Національним положенням (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 122 «Нематеріальні активи» (далі – Національне положення), затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 12.10.2010 № 1202 (із змінами);

— Методичними рекомендаціями з бухгалтерського обліку нематеріальних активів суб'єктів державного сектору, затверджених наказом Міністерства фінансів від 23.01.2015 № 11;

— Наказом Міністерства фінансів України від 22 листопада 2004 року № 732 «Про затвердження типових форм первинного обліку об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів»;

— Положенням про використання об'єктів права інтелектуальної власності в НАН України, затвердженого розпорядженням Президії НАН України від 16.01.08 № 15 (із змінами);

— Розпорядженням Президії НАН України від 15.06.2015 № 430 «Щодо обліку нематеріальних активів». Розпорядженням затверджено рекомендації щодо бухгалтерського обліку нематеріальних активів, створених в результаті розробки та форму акту оцінки первісної вартості об'єкта нематеріальних активів, створеного в результаті розробки.

3.3. Визначення вартості об'єкта нематеріальних активів з метою бухгалтерського обліку

Відповідно до даних рекомендацій первісна вартість об'єкта нематеріальних активів,

створеного суб'єктом державного сектору, визначається відповідно до п. 9 частини II Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку у державному секторі 122 «Нематеріальні активи», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 12.10.2010 р. № 1202 (далі – Національне положення), та складається з витрат, які прямо пов'язані з його створенням (витрати на оплату праці, матеріальні витрати, інші витрати, безпосередньо пов'язані зі створенням цього нематеріального активу) та підготовкою його до використання (оплата реєстрації права, амортизація патентів, ліцензій тощо) у визначений спосіб. До критеріїв визнання нематеріального активу відноситься наявність інформації щодо достовірного визначення витрат, пов'язаних із створенням об'єкту нематеріального активу. У зв'язку з зазначеним до витрат на створення нематеріального активу для об'єктів права інтелектуальної власності, набуття прав на які засвідчується охоронним документом, зазвичай відносять:

- витрати на отримання охоронного документа та на підтримання його чинності;
- витрати на оплату праці фахівця (ів) підрозділу з питань трансферу технологій, інноваційної діяльності та інтелектуальної власності (або фахівця-патентознавця, патентного повіреного, що залучається до виконання робіт), нарахування на заробітну працю такого фахівця, накладні витрати на його заробітну плату за кількість днів, що використовувались для підготовки заявки на отримання охоронного документа;
- оплата вартості послуг сторонніх організацій зі здійснення патентного пошуку (за наявності);
- інші витрати, відносно яких є достовірні дані та що відносяться до собівартості виробництва нематеріального активу.

Відповідно до п. 12 частини II Національного положення витрати на дослідження не визнаються нематеріальним активом, а підлягають відображенню у складі витрат того періоду, в якому вони були здійснені.

При визначенні первісної вартості об'єкта нематеріальних активів в установах заповнюється Акт оцінки первісної вартості об'єкта нематеріальних активів, створеного в результаті розробки.

Установи здійснюють первинний облік об'єктів права інтелектуальної власності з заповненням форм НА-1, НА-2, НА-3, НА-4, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 22 листопада 2004 року № 732.

Національне положення (стандарт) «Нематеріальні активи» визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про нематеріальні активи і незавершені капітальні інвестиції в нематеріальні активи та розкриття інформації про них у фінансовій звітності та містить розділи: загальні положення, визнання та первісна оцінка нематеріальних активів, оцінка після первісного визнання та переоцінка нематеріальних активів, амортизація нематеріальних активів, зменшення корисності нематеріальних активів, вибуття нематеріальних активів, розкриття інформації щодо нематеріальних активів у примітках до фінансових звітів.

4. Виплата науковою установою винагороди творцям об'єктів інтелектуальної власності та особам, які здійснюють трансфер технологій

4.1. Положенням про використання об'єктів права інтелектуальної власності в НАН України, затвердженим розпорядженням Президії НАН України від 16.01.08 р. № 15 (із змінами), визначається (п. 7.1.1.), що:

у випадку створення працівниками Установи - творцями ОІВ під час виконання наукової тематики, що фінансується НАН України, службових об'єктів права інтелектуальної власності та їх наступному використанні Установою через випуск

продукції, в якій використовується службовий ОІВ, надання відповідних послуг чи надання ліцензій Установа виплачує творцям винагороду за використання службового ОІВ згідно із законами України, рішеннями Президії НАН України, колективними договорами та договором з Творцем ОІВ.

Працівнику має виплачуватися:

– при власному випуску продукції Установою з використанням ОІВ в сумі не менше 2 відсотків валового доходу від реалізації продукції, що вироблена на основі службового ОІВ, або доходу від реалізації частини продукції (деталі, механізму тощо), що вироблена з використанням ОІВ;

- при укладанні ліцензійного договору, інших договорів про трансфер технологій в сумі не менше 30% від сум ліцензійних платежів, що отримані за договором;

– при зменшенні вартості продукції (послуги), що виробляється (надається), іншій вигоді, що отримана Установою, – на умовах, визначених колективним договором.

– при використанні службового ОІВ, право на використання якого є внеском до статутного капіталу господарського товариства, – на умовах, визначених колективним договором (п. 7.1.1 Положення).

4.2. Відповідно до розпорядження Президії НАН України від 30.02.2020 № 69 «Про виплату винагороди авторам технологій та особам, які здійснюють їх трансфер» та постанови Кабінету Міністрів України від 04.12.2019 № 1030 «Про затвердження мінімальних ставок винагороди авторам технологій та особам, які здійснюють їх трансфер» працівникам, які здійснюють трансфер технологій та/або їх складових», виплачується винагорода у розмірі не менш як 2 відсотки від сум ліцензійних платежів, що отримані за договором про трансфер технологій.

Вказані виплати можуть здійснюватися через преміювання зазначених осіб відповідно до пп. 7.1.6 Положення або за цивільно–правовим договором з такими особами, форма якого затверджується Президією НАН України.

4.3. Розпорядження Президії НАН України від 09.09.2015 р. № 61 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо перевірки діяльності наукових установ НАН України з охорони інтелектуальної власності та трансферу технологій» визначено, що при перевірці діяльності наукових установ (п. 2.4.1) перевіряється:

наявність наказів на здійснення виплат винагороди авторам технологій, авторам, винахідникам інших об'єктів права інтелектуальної власності, особам, які здійснюють трансфер технологій, відповідно до укладених з ними договорів у випадку отримання науковою установою платежів від використання технологій, об'єктів права інтелектуальної власності.

5. Звітність наукової установи у галузі охорони інтелектуальної власності та трансферу технологій

5.1. Звітність НАН України

5.1.1. Розпорядження Президії НАН України щодо підготовки звіту про діяльність НАН України у поточному році.

Розпорядженнями визначається, що наукові установи щорічно надають дані стосовно:

– найбільш вагомих результатів зі створення та використання винаходів, комп'ютерних програм та інших об'єктів права інтелектуальної власності, ноу-хау;

– проблем у галузі охорони та комерціалізації об'єктів права інтелектуальної власності; інформацію щодо складання звітів про патентні дослідження;

– зазначають причини не відображення об'єктів права інтелектуальної власності у бухгалтерському обліку у випадку різниці у кількості охоронних документів на об'єкти права інтелектуальної власності, що отримано установою, та кількістю зазначених об'єктів, права на які відображено у бухгалтерському обліку як нематеріальні активи;

– результатів діяльності про створення, охорону та використання об'єктів права інтелектуальної власності та укладені ліцензійні та інші договори на передачу технологій за формами:

«Результати винахідницької роботи, створення та використання об'єктів права інтелектуальної власності» (форма VII - 1) (в якій передбачено подання інформації про використання об'єктів права інтелектуальної власності установою);

«Договори на використання об'єкти права інтелектуальної власності» (форма VII -2);

«Заявки щодо видачі охоронних документів» (форма VII - 3),

«Рішення щодо видачі охоронних документів» (форма VII -4),

«Дані щодо обліку нематеріальних активів» (форма VII – 5) та

«Дані щодо виплат винагороди в поточному році винахідникам і авторам за використання об'єктів права інтелектуальної власності» (форма VII -6).

Відповідальним особам установ, що заповнюють зазначені форми, необхідно звернути увагу на уникнення розбіжностей між даними форми VII -1 та формами VII -2, VII -3, VII -4, VII -5.

У формі VII – 1 обов'язковим є заповнення даних щодо кількості об'єктів права інтелектуальної власності, створених в установі у звітному році та попередніх роках, що використані у звітному році, за окремими об'єктами.

Якщо такого використання не було – установи проставляють у відповідних формах нулі.

У зв'язку з введенням в установах НАН України першої черги впровадження Підсистеми ведення реєстру об'єктів прав інтелектуальної власності Розподіленої інформаційної технології підтримки науково–організаційної діяльності НАН України та АРМ співробітника підрозділу з питань трансферу технологій, інноваційної діяльності та інтелектуальної власності наукової установи НАН України (розпорядження Президії НАН України від 23.04.2019 № 272) подання звітності здійснюється в електронній формі з відображенням поданих в електронній формі даних у паперовому примірнику звіту установи.

5.1.2. При прийнятті та оцінці наукової роботи в Установах готуються довідки про об'єкти права інтелектуальної власності, які створені під час виконання вказаної роботи (див. розд. 2.2).

5.2. Звітність Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України

5.2.1. Постанова Кабінету Міністрів України від 4.12.2019 № 1030 «Про затвердження мінімальних ставок винагороди авторам технологій та особам, які здійснюють їх трансфер».

Пунктом 3 постанови встановлено, що міністерствам та іншим органам виконавчої влади, Національній академії наук та національним галузевим академіям наук, які беруть участь у створенні, закупівлі, трансфері та використанні технологій, проводити щороку протягом 2019-2024 років моніторинг впливу виплати мінімальних ставок винагороди авторам технологій та особам, які здійснюють їх трансфер, на фінансовий стан підприємств, установ та організацій, що належать до сфери їх управління, перебувають у

їх віданні, та забезпечити подання Міністерству освіти і науки до 1 лютого року, наступного за звітним періодом, інформації про його результати.

Форми щодо подання звітності розробляються МОН України: «Відомості щодо впливу діяльності у сфері трансферу технологій на фінансовий стан організацій».

Терміни подання звітності визначаються у встановленому порядку.

5.2.2. Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 13.03.2014 № 221 «Про затвердження форм надання та узагальнення відомостей про напрями використання коштів, одержаних у результаті трансферу технологій, створених за рахунок коштів державного бюджету, і виплату винагороди авторам таких технологій».

Наказ прийнято МОН України на виконання пункту 3 Порядку і напрямів використання коштів, одержаних у результаті трансферу технологій, створених за рахунок коштів державного бюджету, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 22 квітня 2013 року № 300, пункту 6 Порядку здійснення контролю за виплатою винагороди авторам технологій та/або їх складових, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22 травня 2013 року № 351.

Відповідно до наказу наукові установи подають форму № 1 «Відомості організації - розробника технологій про напрями використання коштів, одержаних у результаті трансферу технологій, створених за рахунок коштів державного бюджету, і виплату винагороди авторам таких технологій» **разом з подання річної звітності**.

Узагальнення звітної інформації здійснюється СЗП НОВ НАН України.

Слід звернути увагу, що при заповненні даної форми, здебільшого, помилки виникають з визначенням Класифікації видів економічної діяльності (КВЕДу) за результатами робіт установи та при проведенні розрахунку винагороди авторам технологій.

5.2.3. Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 11.01.2012 № 10 «Про затвердження Порядку надання відомостей про основні результати наукової, науково-технічної, інноваційної діяльності та у сфері трансферу технологій»

Інформація відповідно до Порядку подається установами НАН України до Президії НАН України. Узагальнення інформації здійснюється СЗП НОВ НАН України

Терміни подання звітності науковими установами НАН України визначаються у встановленому порядку.

Перелік нормативних актів у сфері охорони інтелектуальної власності та трансферу технологій НАН України та органів державної влади можливо знайти на сайті www.ipr.nas.gov.ua.

ПЕРЕЛІК

документів наукової установи, що стосуються створення та охорони прав на об'єкти права інтелектуальної власності та трансферу технологій

1. Накази Установи:

– про створення підрозділу з питань трансферу технологій, інноваційної діяльності та інтелектуальної власності та

– про затвердження Положення про підрозділ з питань трансферу технологій, інноваційної діяльності та інтелектуальної власності або призначення (покладення обов'язків) фізичної особи на посаду керівника підрозділу з питань трансферу технологій, інноваційної діяльності та інтелектуальної власності;

2. Положення про підрозділ з питань трансферу технологій, інноваційної діяльності та інтелектуальної власності Установи;

3. Колективний договір;

4. Посадові, робочі інструкції працівників;

5. Накази установи про:

— порядок зберігання охоронних документів на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, торговельні марки, сорти рослин тощо та визначення особи, відповідальної за зберігання цих документів.

— порядок зберігання договорів про службові об'єкти права інтелектуальної власності та виплату винагороди за їх використання та додатків до цих договорів, договорів між творцями об'єкту права інтелектуальної власності та визначення особи, відповідальної за зберігання цих договорів.

6. Журнали реєстрації ОПВ, форма яких затверджена наказом Держкомстату України від 10.08.2004 № 469.

Здійснюється ведення журналів в електронному вигляді через Підсистему ведення реєстру об'єктів права інтелектуальної власності Розподіленої інформаційної технології підтримки науково–організаційної діяльності НАН України (розпорядження Президії НАН України від 23.04.2019 № 272).

– Журнал реєстрації заявок на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, компонування напівпровідникових виробів³ (топографії) інтегральних мікросхем, що подані в Україні (Форма № ІВ-1);

– Журнал реєстрації заявок на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, компонування напівпровідникових виробів, що подані до компетентних органів іноземних держав (Форма № ІВ-2);

– Журнал реєстрації використаних винаходів, корисних моделей, промислових зразків, компонувань напівпровідникових виробів (Форма № ІВ-3);

7. Інша первинна облікова документація з обліку об'єктів права інтелектуальної власності:

а) Журнал реєстрації заявок на твори (бази даних, комп'ютерні програми тощо), форма якого затверджена розпорядженням Президії НАН України від 16.01.2008 р. №15.

---

³ З врахуванням прийняття Закону України «Про охорону прав на компонування напівпровідникових виробів» № 111-IX від 19.09.2019 термін «компонування (топографії) інтегральних мікросхем» замінено на компонування напівпровідникових виробів.

б) Журнал реєстрації заявок на комерційну таємницю, форма якого затверджена розпорядженням Президії НАН України від 16.012008 р. №15.

в) Журнал реєстрації договорів на використання об'єктів права інтелектуальної власності.

Ведення зазначених журналів здійснюється в електронному вигляді з використанням Підсистеми ведення реєстру об'єктів прав інтелектуальної власності Розподіленої інформаційної технології підтримки науково–організаційної діяльності НАН України.

г) Журнал реєстрації проведених патентних досліджень за прикладними та фундаментальними науковими роботами.

8. Оригінали охоронних документів на об'єкти права інтелектуальної власності;

9. Договори про службові об'єкти права інтелектуальної власності та накази щодо виплати винагороди;

10. Довідки про об'єкти права інтелектуальної власності (передбачені Порядком формування тематики та контролю за виконанням наукових досліджень в Національній академії наук України (додаток 1 до постанови Президії НАН України від 19.12.2018 № 339); Положенням про порядок конкурсного відбору науково-технічних проектів установ НАН України (додаток 1 до Постанови Президії НАН України «Про Положення про порядок конкурсного відбору науково-технічних проектів установ НАН України» № 340 від 13.12.2017).

11. Картки обліку нематеріальних активів, затвержені наказом Міністерства фінансів України № 732 від 22.11.2004 «Про затвердження типових форм первинного обліку об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів»:

а) "Акт введення в господарський оборот об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів" (НА-1);

б) "Інвентарна картка обліку об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів" (НА-2);

в) "Акт вибуття (ліквідації) об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів" (НА-3);

г) "Інвентаризаційний опис об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів" (НА-4).

12. Накази на здійснення виплат винагороди авторам технологій, авторам, винахідникам, особам, які здійснюють трансфер технологій, відповідно до укладених з ними договорів, що здійснюється у випадку отримання науковою установою платежів від використання технологій, об'єктів права інтелектуальної власності.

13. Звітність НАН України, відповідно до розпоряджень Президії НАН України «Про підготовку звіту про діяльність НАН України у (поточному) році»:

а) «Результати винахідницької роботи, створення та використання об'єктів права інтелектуальної власності», в якій передбачено подання інформації про використання об'єктів права інтелектуальної власності установою (форма VII -1);

б) «Договори на використання об'єкти права інтелектуальної власності» (форма VII-2);

в) «Заявки щодо видачі охоронних документів» (форма VII -3);

г) «Рішення щодо видачі охоронних документів» (форма VII -4);

д) «Дані щодо обліку нематеріальних активів» (форма VII -5);

є) «Дані щодо виплати винагороди в поточному році винахідникам і авторам за використання об'єктів права інтелектуальної власності» (форма VII -6).

Формування та подання звітності здійснюється в електронному вигляді з використанням Підсистеми ведення реєстру об'єктів прав інтелектуальної власності Розподіленої інформаційної технології підтримки науково-організаційної діяльності НАН України, а також у паперовому вигляді.

14. Звітність Міністерства освіти і науки України:

– звітність відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 4.12.2019 № 1030 «Про затвердження мінімальних ставок винагороди авторам технологій та особам, які здійснюють їх трансфер»;

– форма № 1 «Відомості організації – розробника технологій про напрями використання коштів, одержаних у результаті трансферу технологій, створених за рахунок коштів державного бюджету, і виплату винагороди авторам таких технологій», затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 13.03.2014 № 221;

– форми звітності, затверджені наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 11.01.2012 № 10 «Про затвердження Порядку надання відомостей про основні результати наукової, науково-технічної, інноваційної діяльності та у сфері трансферу технологій».

Перелік не є вичерпний.

Література

Нормативні акти органів державної влади

1. Закон України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» у редакції закону № 5407-VI від 02.10.2012
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 04.12.2019 № 1030 «Про затвердження мінімальних ставок винагороди авторам технологій та особам, які здійснюють їх трансфер»
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 22 квітня 2013 р. № 300 «Про затвердження Порядку і напрямів використання коштів, одержаних у результаті трансферу технологій, створених за рахунок коштів державного бюджету»
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 3 липня 2013 р. № 472 «Про затвердження Порядку реєстрації технологій та їх складових, що створені чи придбані за бюджетні кошти або створені чи придбані підприємствами державної форми власності»
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 22 травня 2013 р. № 351 «Про затвердження Порядку здійснення контролю за виплатою винагороди авторам технологій та/або їх складових»
6. Національне положення (Стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 122 «Нематеріальні активи», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 12.10.2010 № 1202 (із змінами)
7. Наказ Міністерства фінансів України № 732 від 22.11.2004 «Про затвердження типових форм первинного обліку об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів»
8. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879 (зі змінами)
9. Наказ Державного комітету статистики України № 469 від 10.08.2004 «Про затвердження форм первинної облікової документації з обліку об'єктів права інтелектуальної власності (винаходів, корисних моделей, промислових зразків, компонувань (топографій) інтегральних мікросхем і раціоналізаторських пропозицій) та Інструкції щодо їх заповнення»
10. Лист Державної казначейської служби України від 7.05. 2014 № 17-04/441-10983 щодо формування у бухгалтерському обліку бюджетних установ інформації про основні засоби, інші необоротні матеріальні активи, нематеріальні активи та незавершене капітальне будівництво

Нормативні акти НАН України у сфері інтелектуальної власності та трансферу технологій

Загальні питання

11. Розпорядження Президії НАН України від 16.01.08 № 15 «Про підрозділи з питань трансферу технологій, інноваційної діяльності та інтелектуальної власності» (із змінами відповідно до розпоряджень Президії НАН України від 03.2013 № 142 та від 30.10.2008 р. № 622, від 15.06.2015 р. № 430, від 17.05.2016 р. № 293, від 30.01.2020 № 69):

Типове положення «Про підрозділ з питань трансферу технологій, інноваційної діяльності та інтелектуальної власності наукових установ НАН України» (додаток 1)

Положення про використання об'єктів права інтелектуальної власності в НАН України (додаток 2)

Примірні договори про службові об'єкти права інтелектуальної власності та виплату винагороди за їх використання та примірний договір між творцями об'єктів права інтелектуальної власності

12. Розпорядження Президії НАН України від 30.01.2020 № 69 «Про виплату винагороди авторам технологій та особам, які здійснюють їх трансфер»

Зміни до Положення про використання об'єктів права інтелектуальної власності в НАН України (додаток до розпорядження)

Договір про виплату винагороди особі, яка здійснює трансфер технологій та/або їх складових (додаток до розпорядження)

13. Розпорядження Президії НАН України від 23.04.2019 № 272 «Про першу чергу впровадження в НАН України Підсистеми ведення реєстру об'єктів прав інтелектуальної власності Розподіленої інформаційної технології підтримки науково-організаційної діяльності НАН України»

14. Розпорядження Президії НАН України від 13.01.17 № 23 «Про видання Каталогу перспективних для впровадження науково-технічних розробок НАН України»

15. Розпорядження Президії НАН України від 17.05.2016 № 293 «Про участь наукових установ НАН України у створенні господарських товариств з метою використання об'єктів права інтелектуальної власності»

16. Розпорядження Президії НАН України від 06.2015 р. № 430 «Щодо обліку нематеріальних активів»

17. Розпорядження Президії НАН України від 09.02.2015 № 61 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо перевірки діяльності наукових установ НАН України з охорони інтелектуальної власності та трансферу технологій»

18. Розпорядження Президії НАН України від 01.03.2013 р. № 142 «Про внесення змін до розпоряджень Президії НАН України від 16.01.08 № 15 та від 30.10.08 № 622»

19. Розпорядження Президії НАН України від 30.10.2008 р. № 622 «Про внесення змін і доповнень до Положення про використання об'єктів права інтелектуальної власності в НАН України, затвердженого розпорядженням Президії НАН України від 16.01.08 № 15»

Охорона прав інтелектуальної власності при виконанні конкурсних науково-технічних проектів

20. Постанова Президії НАН України Про Положення про порядок конкурсного відбору науково-технічних проектів установ НАН України № 340 від 13.12.17

21. Пункти 23. – 26., 32.3. Положення про порядок конкурсного відбору науково-технічних проектів установ НАН України (додаток 1 до Постанови)

– Попередній договір (додаток 1 до Положення)

- Рекомендації з питань охорони інтелектуальної власності у договорах між установою НАН України та організацією-партнером при виконанні науково-технічних проектів установ НАН України та Примірна форма ліцензійного договору (додаток 3 до Положення)
  - Довідка про об'єкти права інтелектуальної власності, створені під час виконання науково-технічного проекту, та проведені патентні дослідження (додаток 5 до Положення)
22. Положення про цільові програми наукових досліджень НАН України і цільові наукові (науково-технічні) проекти НАН України (додаток до постанови Президії НАН України від 07.10.2015 № 236) (витяг)
- Конкурс установ НАН України за досягнення кращих показників у винахідницькій роботі, створенні, охороні та використанні об'єктів інтелектуальної власності та за звання «Винахідник року Національної академії наук України»**
23. Постанова Президії НАН України від 30.06.2006 № 188 «Про підсумки конкурсу установ НАН України за досягнення кращих показників у винахідницькій роботі, створенні, охороні та використанні об'єктів інтелектуальної власності та за звання «Винахідник року Національної академії наук України» в 2005 році (витяг)
24. Постанова Президії НАН України від 8.06.2005 № 124 «Про підсумки конкурсу установ НАН України за досягнення кращих показників у винахідницькій роботі, створенні, охороні та використанні об'єктів інтелектуальної власності та за звання «Винахідник року Національної академії наук України» в 2004 році (витяг)
25. Постанова Президії НАН України від 22.11.2000 № 319 «Про проведення в Національній академії наук України конкурсу за досягнення кращих показників у винахідницькій роботі, створенні, охороні і використанні об'єктів інтелектуальної власності в установах НАН України та за звання «Винахідник року Національної академії наук України»
- Охорона прав інтелектуальної власності при здійсненні міжнародного наукового та науково-технічного співробітництва**
26. Лист Президії НАН України від 19.11.2018 № 58/1763-8 стосовно Рекомендацій щодо створення, охорони та використання об'єктів права інтелектуальної власності при співробітництві наукових установ НАН України та КНР
- Рекомендації щодо створення, охорони та використання об'єктів права інтелектуальної власності при співробітництві наукових установ НАН України та КНР (додаток до листа від 19.11.2018 № 58/1763-8)
  - Положення, щодо охорони та використання об'єктів права інтелектуальної власності для застосування у договорах про проведення НДДКР та трансферу технологій та договорах про утворення спільних організацій, що укладаються між науковими установами НАН України та установами, організаціями та підприємствами КНР (додаток 1 до Рекомендацій)
  - Рекомендації з застосування положень нової редакції Закону України “Про державне регулювання діяльності в сфері трансферу технологій” від 02.10.2012, що стосуються договорів про трансфер технологій (додаток 2 до Рекомендацій)
  - Примірна форма ліцензійного договору (Додаток 3 до Рекомендацій)

– Інформаційні ресурси щодо проведення НДДКР, комерціалізації результатів досліджень та охорони інтелектуальної власності між організаціями КНР, США, ЄС (додаток 4 до Рекомендацій)

Порядок формування тематики та контролю за виконанням наукових досліджень та питання охорони прав інтелектуальної власності

27. Постанова Президії НАН України № 339 від 19.12.2018 «Про затвердження Порядку формування тематики та контролю за виконанням наукових досліджень в Національній академії наук України»
  - Порядок формування тематики та контролю за виконанням наукових досліджень в Національній академії наук України (додаток 1 до постанови Президії НАН України від 19.12.2018 № 339, розд. 6.1)
  - Договір на виконання наукової (науково-технічної) роботи (завдання, заходу, проекту) (розділ 4 додатку 4 до постанови Президії НАН України від 19.12.2018 № 339)
  - Довідка про об'єкти права інтелектуальної власності, створені під час виконання наукової роботи та проведені патентні дослідження (Додаток 7 до Протоколу прийняття та оцінки наукової роботи)

Листи

28. Лист Президії НАН України від 17.11.2014 р. № 58/2079-8 щодо Рекомендацій з застосування положень нової редакції Закону України «Про державне регулювання діяльності в сфері трансферу технологій» від 02.10.2012, що стосуються договорів про трансфер технологій
29. Лист Президії НАН України від 23.06.2014 р. № 58/1186-8 щодо бухгалтерського обліку нематеріальних активів
30. Лист Президії НАН України від 12.05.2008 р. № 58/949-8 щодо реєстрації установ НАН України як неприбуткових та сплати патентних зборів
31. Лист Президії НАН України № 58/841-8 від 22.04.2008 р. щодо збільшення зборів за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності та пільгових ставок зборів для наукових установ – неприбуткових організацій
32. Лист Президії НАН України № 58/512-8 від 06.03.2008 р. щодо бухгалтерського обліку витрат на виконання науково-дослідних робіт, примірників звітів та дисертацій

Інформаційні ресурси:

33. Охорона прав інтелектуальної власності та трансфер технологій в наукових установах. <http://ipr.nas.gov.ua/>

Монографії та статті

34. Богданов В.Л., Капіца Ю.М. Винахідницька діяльність при проведенні досліджень і розробок та комерціалізації їх результатів // Вісник Національної академії наук України. 2016. № 12. С. 87-98.
35. Борко Ю.Л., Бутнік-Сіверський О.Б., Орлюк О.П., Об'єкти права інтелектуальної власності в державному секторі економіки (бюджетних

- установах)/ред. д.е.н., проф. Бутнік-Сіверський О.Б.: НДІ ІВ НАПрН України, Інтерсервіс, 2014. 164 с.
36. Выявление, правовая защита и коммерциализация результатов интеллектуальной деятельности / под ред. А.И.Солдатова, С.Л.Минькова. Томск, 2014. 360 с.
  37. Добриніна Г.П., Пархоменко В.Д. Патентна інформація та документація. Патентні дослідження: Конспект лекцій. К.: ЗАТ „Інститут інтелектуальної власності і права”, 2003. 96 с.
  38. Добриніна Г.П. Патентна інформація та документація. Патентні дослідження: Конспект лекцій. К.: ЗАТ „Інститут інтелектуальної власності і права”, 2005. 123 с.
  39. Інтелектуальна власність в Україні: правові засади та практика. Наук.-практ. Вид.: У 4х т. / За заг. ред. О.Д. Святоцького. – Т.3: Промислова власність / Г.О. Андрощук, С.О. Довгий, В.С. Дроб’язко та ін.: За ред. В.Л. Петрова, В.О. Жарова. – К.: Видавничий ДІМ «Ін. Юре», 1999. 656 с.
  40. Кудашов, В. И. Основы управления интеллектуальной собственностью: учебник. Минск: ИВЦ Минфина, 2013. 408 с.
  41. Литвинчук І. Л. Управління інтелектуальною власністю в системах AR4D (agricultural research for development) : монографія. / Житомир: Видавництво «Житомирський національний агроєкологічний університет», 2017. 618 с.
  42. Несчетна Т.К., Рябець А.І. Патентна документація. Комплектування та можливості доступу до неї в Україні. Посібник для користувача. К.: 2009. 120 с.
  43. Основы патентування і ліцензування: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / Г. О. Андрощук [и др.]; ред. А. І. Кредісов ; Міжгалузевий ін-т управління. 2-е вид., переробл. та доповн. К. : Знання України, 2007. 306 с.
  44. Осипова Ю. В. Правова охорона об’єктів права інтелектуальної власності, створених у вищих навчальних закладах України: монографія / НДІ інтелектуальної власності НАПрНУ. К.: НВП «Інтерсервіс», 2017. 274 с.
  45. Рекомендації «Вдосконалення передачі знань в Україні між науково-дослідними установами, університетами та промисловістю» /О. Келли, К. Українські, Ю. Капіца, К. Шайбазян. Проект Університету м. Тарту, Естонія та Центру інтелектуальної власності та передачі технологій НАН України «Вдосконалення нормативно-правового та інституційного регулювання трансферу знань з наукових установ та вищих навчальних закладів до промислового сектору та розробка ключових заходів із трансферу знань для впровадження в Україні економіки, заснованої на знаннях». 2016. 23 с. URL: http://ipr.nas.gov.ua/?page_id=606
  46. Трансфер технологій та охорона інтелектуальної власності в наукових установах: монографія / Ю.М. Капіца, К.С. Шахбазян, Д.С. Махновський, І.І. Хоменко / За ред. Ю.М. Капіци. К.: Центр інтелектуальної власності та передачі технологій НАН України, 2015. 431 с.
  47. Университет исследовательского и предпринимательского типа: европейский опыт для Молдовы, России и Украины / рук. авт. кол. Хищенко О. А. К.: ООО “Т. А. Т. ГРУП”. 2011. 346 с.

48. Цибульов П.М., Чеботарьов В.П., Зінов В.Г., Суїні Ю. Управління інтелектуальною власністю / За ред. П.М. Цибульова: монографія. – К.: КІС, 2005. – 448 с.
49. Management of Academic Intellectual Property and Early Stage Innovation in Countries in Transition. WIPO, 2010. 65 p.
URL: <https://www.wipo.int/publications/en/details.jsp?id=4117&plang=EN>
50. WIPO Intellectual Property Policy Template for Universities and Research Institutions. January 29, 2019. 24 p; Guidelines for Customization of the WIPO Intellectual Property Policy Template for Universities and Research Institutions, January 29, 2019. 91 p.; IP Policy Writer’s Checklist. A Mechanism for Kick-starting the Policy Drafting Process, January 29, 2019. 17 p. URL:
https://www.wipo.int/about-ip/en/universities_research/documents/ip_toolkit/policy_template.docx